

KESKKONNAAGENTUUR

RITA+: Maakasutuse juhtimislaud (MaJu)

Krisela Uussaar

15.05.2026

KESKKONNAAGENTUUR

Probleem: integreeritud vaate puudumine

Peamine probleem

Puudub integreeritud vaade, mis kataks:

- keskkonna-, tervise-, majandus- ja ruumilise arengu vajadusi
- Võimekus analüüsida ühtses raamistikus

Puudub:

- andmepõhine ja ruumiliselt täpne otsustustugi

Selle tulemusena raske süsteemselt rakendada **maahõivehierarhiat**:

- eelistada ökoloogiliselt väärtuslikke ja taastamispotentsiaaliga alasid
- suunata degradeerunud mullad ja pruunalad taaskasutusse
- planeerida arendusi nii, et vähendada survet väärtuslikule maale

Hetkeolukord ja kitsaskohad

Hetkeolukord Eestis

Puudub ühtne **teaduspõhine** tööriist:

- EL looduse taastamise määruse ($\geq 20\%$) täitmiseks
- mullaseire direktiivi nõuete täitmiseks

Maakasutus mõjutab otseselt:

- LULUCF sektori eesmärgid
- süsiniku sidumist ja ökosüsteemiteenuseid

Alaprobleemid

- Andmetike killustatus eri registrites
- KOVide ebavõrdne võimekus
- Ühtse strateegia puudumine pruunalade ja degradeerunud muldade kasutamiseks
- Poliitikavaldkondade vähene andmeline integreeritus

Tänane töökorraldus

Senine teadmusbasis on tugev, kuid killustatud:

- ELME – unikaalne ökosüsteemiteenuste kaardistus; peamine alusandmestik töölaual
 - Mulla TA projekt (käimasolev): maa- ja mullakasutuse seiresüsteem, pruunalade kaardistamine, maahõivehierarhia vajaduse tuvastamine
 - **Uuringu kokkuvõte „Maa- ja mullakasutuse koondülevaade 2025“: vajadus mitmekihilise integratsioonivõimelise andmestruktuuri järele**
 - Ruumilised planeerimisanalüüsid ja loomastiku-taimestiku modelleerimine
- Kõik need **on projekti- ja valdkonnapõhised** – üks integreeritud otsustustööriist puudub. Käesolev ettepanek ühendab kõik tulemid.

KESKKONNAAGENTUUR

Eesmärk ja teaduspõhine lähenemine

Eesmärk: maakasutuse juhtimistöölaud

Integreerida olemasolevad andmed ühte:

- interdistsiplinaarsesse
- andmepõhisesse
- ruumiliselt täpsesse otsustustoesse

Luua teaduspõhine raamistik, mis:

- ühendab ökoloogia, mullateaduse, majandusanalüüsi, sotsiaalmajanduse ja ruumiplaneerimise
- võimaldab rakendada maahõivehierarhiat

KESKKONNAAGENTUUR

Tegevused

Põhitegevused:

- ökosüsteemide taastamispotentsiaali ja mullakvaliteedi modelleerimine
- pruunalade ja degradeerunud muldade taaskasutuse sobivuse hindamine
- otsustuskriteeriumide ja juhendmaterjalide väljatöötamine
- andmete automatiseeritud uuendamine

Tugi kliimaneutraalsusele ja ESRS E4 aruandlusele

Süsteemne mõju

Lahenduse süsteemne mõju

Võimaldab:

- täita EL looduse ja kliimapoliitika kohustusi kulutõhusalt
- vähendada arendussurvet väärtuslikule loodusele
- suunata majandustegevust degradeerunud aladele

Tugevdab:

- regionaalset arengut
- KOVide otsustusvõimekust
- ühiskondlikku usaldust ruumiliste otsuste vastu

KESKKONNAAGENTUUR

Seosed

MaJu on oluline edasiarendus või sisend ja edaspidi tööriist kõigis maakasutusega seotud toimingutes.

Oluline koostöö ja ühismõju Maa- ja mullakasutuse teadus-arendusprojektiga

- Maahõivehierarhia rakendamine
- Poliitikakujundajale tervikvaade
- KMH protsessis
- Planeeringud
- LULUCF arendused

KESKKONNAAGENTUUR

Aitäh!

